

Nr 7.

Av herr **Ström m. fl.**, angående lagstadgad rätt till understöd för varje behövande arbetslös.

»En arbetslöshetsförsäkring måste vara av den art, att den hindrar hederliga medborgare att under arbetslöshet sjunka mot samhällets botten.»

(Socialdemokratiskt valmanifest.)

Om man som mål för en arbetslöshetsförsäkring ställer det krav som återfinnes i ovan anförda citat, hämtat ur ett socialdemokratiskt valmanifest, måste man slå fast att den lösning av denna fråga som 1934 års riksdag beslöt, genom lagen om erkända arbetslöshetskassor, icke ens strävar efter att fylla detta krav. De grupper som mest förtvivlat måste kämpa för att hålla sig uppe, t. ex. korttidsarbetare, arbetslösa med långa arbetslöshetsperioder, den arbetslösa ungdomen m. fl. äro helt enkelt utestängda från denna »hjälp». Dessutom äro lagens bestämmelser sådana att det, trots en intensiv inpiskning från den socialdemokratiska pressen, icke lyckats förmå så synnerligen många fackförbund att ansluta sig till denna försäkringsform, och i de fall anslutning skett så har »frivilligheten» bestått i att fackförbunden måst tvinga en stor del av medlemmarna, med hot om utslutning, att ansluta sig till dessa »frivilliga» arbetslöshetskassor.

Flera av landets största fackförbund, såsom Grov- och Fabriksarbetareförbundet, Metallindustriarbetareförbundet m. fl. ha vid sina kongresser med stora majoriteter avvisat anslutning till denna försäkringsform. Motiveringarna ha varit av skilda slag. De mest framträdande ha varit att medlemmarna icke velat underordna sig föreskrifter som, vid risk av understödets indragande, kunna tvinga ut dem till A. K.-förläggningar eller strejk-bryteriarbete. Medlemmarnas ställning skulle genom en sådan anslutning bli sämre än tidigare. Detta skulle naturligtvis kunna undvikas genom sådana ändringar i denna lag som äro nödvändiga för att få någon större anslutning till denna försäkringsform. Förslag i denna riktning har framförts av socialistiska gruppen men ej vunnit riksdagens bifall.

Men även om man tänker sig en ändring av lagen så att de, som nu ha rätt till medlemskap, skulle ingå som medlemmar eller bilda erkända arbetslöshetskassor, så kvarstår dock det faktum, att stora grupper arbetare och arbetslösa enligt lagen sakna denna rätt. Dessa arbetslösa äro, liksom de övriga, oskyldiga offer för ett samhällssystem, som de icke bära ansvaret för, men som till följd av sin anarki ställt dem utanför deltagandet i det produktiva livet.

Vi anse det vara samhällets oavvisliga plikt att tillse att alla människor

kunna erhålla arbets- och försörjningsmöjligheter. Samhället har också alla erforderliga resurser för att kunna förverkliga detta. Det finns överfullt av råvaror, naturtillgångar, fabriker, maskiner, kapital och arbetskraft. Den tekniska och ekonomiska utvecklingen har möjliggjort välstånd för alla, under förutsättning att man utnyttjar dessa möjligheter och fördelar dess resultat bland alla.

Utvecklingstendensen har emellertid genom skärpt rationalisering blivit sådan att t. o. m. under s. k. goda konjunkturen arbetslösheten är mycket omfattande. Vad denna utveckling betyder i fråga om arbetslöshetens bekämpande framgår av några exempel. Beträffande den totala verkan på arbetslösheten, som rationaliseringen och mekaniseringen medfört, är denna svår att fastställa enär det officiella statistiska materialet lider av betydliga brister. Att denna varit betydlig är dock klart. Enligt uppgifter i *Affärsvärlden* steg arbetareantalet i Sverige under perioden 1913—1933 med 9 procent. Under samma tid ökades produktionsvolymen med 45 procent. Den använda maskinkraften ökades med 137 procent. Maskinkraften utgjorde:

1913:	2,48	hästkrafter	per	arbetare
1920:	3,26	»	»	»
1930:	4,31	»	»	»
1933:	5,39	»	»	»

(Affärsvärlden 23 maj 1935.)

Några exempel från olika industrier anförde chefen för ASEA, dir. Edström, i ett föredrag å Ingenjörsvetenskapsakademien i början av år 1935. Enligt dir. Edström uppnådde en textilfabrik från 1924 till 1934 en merproduktion av upp till 56 procent med samma antal arbetare. Vid en sulfittfabrik tillverkades 1920 54 ton och 1934 124 ton pappersmassa per arbetare. I en nyanlagd fabrik (Östrand) har man kommit upp till 200 ton.

Sundsvalls samorganisation av Pappersindustriarbetareförbundet har verkställt en undersökning inom Sundsvallsdistriktets pappersindustri och därvid funnit att produktionen från 1929 till 1934 ökade från 355 218 ton massa till 466 791 ton. Produktionsökningen var i procent 31,4. Samtidigt minskades arbetarantalet med 7,4 procent.

Ur finansdepartementets undersökning om »Konjunkturuppsvingets förlopp och orsaker» hämta vi en uppgift om arbetarantalet och produktionen vid järnverken.

	Genomsnittlig sysselsättning	Produktion
1932	19 571 arbetare	386 900 ton järn
1933	20 285 »	465 400 » »
1934	23 821 »	623 200 » »

Här ökades alltså produktionen på varje arbetare från att 1932 ha varit i genomsnitt 19,8 ton till att 1934 vara 26,2 ton.

Liknande tendenser finnas på alla det ekonomiska livets områden.

Trots de resurser som finnas och kanske t. o. m. till följd av dessa och det bristande och oriktiga utnyttjandet av dem har denna oerhörda utveckling av möjligheterna *icke avskaffat nöden och fattigdomen*.

Som bevis på vilka skriande orättvisor som finnas kvar i »folkhemmet» Sverige, trots »välfärdspolitik» och en »humanisering» av A. K. så att »endast de båda bokstäverna A. K. återstå» (känd socialdemokratisk propagandafras), trots mångårigt socialdemokratiskt regerande m. m., skola vi anföra följande exempel.

Ur högertidningen Göteborgs Morgonpost för den 30 oktober 1935 hämta vi följande citat ur en skildring som en reservarbetare ger från »landets mest hatade arbetsplatser»:

»Statsrådet Möller yttrade i somras, att landet genomlevt krisen utan att någons levnadsstandard behövt sänkas. Han har tydligen ingen aning om att den sittande regeringen i samförstånd med A. K. håller på att skapa ett nytt proletariat med sådana levnadsvillkor, att man kan tro sig försatt trettio à fyrtio år tillbaka i tiden.

En statsarbetararmé, om man så vill, där individen är en omyndig, av vederbörande tjänstemän helt beroende person.

Herr Möller konstaterade vid ett senare tillfälle med en viss förlägenhet, att det i landet fanns 43 000 arbetslösa män, 'som vi inte vet var vi skall göra av'.

Om man räknar med att hälften av dessa äro gifta, tillkomma omkring 21 500 hustrur och med 2 barn per familj blir det 43 000 barn — allt som allt över 100 000 personer. Denna, för våra förhållanden ingalunda obetydliga folkspillra, är sannerligen värd ett bättre öde, än det att hamna hos den människofientliga A. K.»

Det är en som varit med i »den stora grå armén» som med dessa ord skildrar »välfärdspolitikens» resultat i fråga om hjälpen åt de arbetslösa.

Ett annat liknande från regeringens unga partivänner i Bohuslän, som avger sitt omdöme i följande ord:

»Under svunna tider pågick det i vårt land järnvägs-, kraftverks- och vägarbeten i rätt stor omfattning. Så är det icke nu. Statens utgift för dessa arbeten var blygsam jämförd med vad vägarbetena i våra dagar kosta. Vi ha den uppfattningen, att antalet arbetslösa i landet skulle avsevärt minskas om vägarbetet i landet fick utföras i den fria marknaden till avtalsenliga löner och vädja vi till landsorganisationen att inleda en aktion för att så måtte bli förhållandet. A. K. måste dö om folket skall kunna leva!»

Det är andra erfarenheter som tala ur dessa aktstycken än de som gjordes vid L. O:s inspektionstripp 1934 till ett 20-tal arbetsplatser och då herrar Ernst Falk och Per Bergman konstaterade att klagomålen mot A. K. kommo från »Epalag» och »sittande lag», d. v. s. lag som inte ville arbeta. Detta var arbetarrepresentanternas i A. K. mest uppmärksammade insats, och att

den värderades av de borgerliga, framgår av att en borgerlig göteborgstidning kunde rubricera resultatet av inspektionen med: »L. O. bemöter kallet mot A. K.». Tydligt ha medlemmarna i L. O., även de socialdemokratiska, en annan uppfattning angående A. K.-arbetet, och troligen är denna grundad på långt större sakkunskap.

T. o. m. de som på våren 1933 voro allra mest förtjusta i den »nya arbetslöshetspolitiken» synas nu ha kommit till klarhet. Därom vittnar bl. a. den uppseendeväckande vändning som Ny Tid — socialdemokratiens tongivande organ — gjort. Tidigare blevo alla som tvivlade på kohandelspolitikens goda verkningar för de arbetslösa utsatta för rasande angrepp. Vändningen började med en artikel den 12 juli 1935, vari man konstaterade att »arbetslöshetspolitiken var hård mot gamla och familjeförsörjare». Fortsättningen följde i en ledare den 28 oktober samma år, varur vi citera följande:

»Samtidigt som Röda korset samlar pengar för en sjukvårdsexpedition till det svarta Abessinien, förekommer i våra trakter, i samarbete med Röda korset, en insamling av kläder och pengar till de arbetslösa i Bohusläns stendistrikt. Förstår man vad detta betyder? Drar man icke en parallell mellan de båda insamlingarna, som efterlämnar en brännande känsla av förnedring i varje humant tänkande medborgares sinne? Är icke denna insamling till Bohuslän ett slags insegel på den svenska arbetslöshetspolitikens bankrutt? (Kurs. vår.) För vår del kunna vi icke komma ifrån att svara ja på den sista frågan.»

I fortsättningen heter det:

»Det behövs en ny arbetslöshetspolitik. Borgerlig press och borgerliga politiker böra observera, att detta krav — särskilt i anslutning till Brastadsaffären — reses av den svenska socialdemokratins mest moderata element. Det visar vad klockan är slagen. Försöken att låta allt bli vid det gamla måste skapa en mycket svår situation och skarpa strider. Man kommer icke längre ifrån problemet med sedan femton år invanda fraser. Må man se upp i tid.»

Äntligen har man alltså från t. o. m. den »svenska socialdemokratins mest moderata element» kommit till insikt om att *socialisternas kritik var riktig.*

Även Ny Tid måste konstatera att den av regeringen och socialdemokratien tidigare förda arbetslöshetspolitiken lett till sådana konsekvenser — i fråga om nöden och den frivilliga hjälpverksamheten i Bohusläns stendistrikt — som »*efterlämnar en brännande känsla av förnedring i varje humant tänkande medborgares sinne.*» Konstaterandet är riktigt, men det måste förpliktiga landets största parti till att bryta med A. K.- och svältpolitiken. Har man gjort detta? Nej, i stället söker regeringens propagandister, såsom Ragnar Casparsson i L. O:s »pressinformationsbyrå», professor Myrdal och socialdemokratiska ungdomförbundets ordförande Torsten Nilsson, t. o. m. genom felaktiga uppgifter sprida »kohandeln» välsignelse även i andra länder, exempelvis Norge. Den förstnämnde har enligt ett referat (Arnfinn

Viks) i Arbeiderbladet »informerat» en norsk ungdomsdelegation enligt följande referat:

»Till slut kommer Casparsson in på arbetsförhållandena i Sverige. Han räknade med att arbetslösheten nu hade sjunkit ned till c:a 18 000. (Snygg upplysning.) Det vill med andra ord säga att man bara har att räkna med en normal arbetslöshet. Det är heller inte längre tal om någon ungdomsarbetslöshet. De svenska representanterna vid arbetskonferensen i Genève hade dragit sig tillbaka från behandlingen av ungdomsarbetslösheten, då vi ju inte har något dylikt problem här, sade Casparsson.»

Professor Myrdal har i ett föredrag i Oslo gjort gällande att ungdomsarbetslösheten var slut i Sverige tack vare kohandeln, och hr Nilsson anförde vid ett föredrag i Oslo krets av Arbeidernes Ungdomsfylking som bevis på socialisternas »svagsinta» politik och hur riktig arbetslöshetspolitiken var i Sverige att av 250 000 arbetslösa hade genom kohandelspolitiken 200 000 skaffats arbete till avtalsenliga löner. Arbetslösheten hade bringats ned till 43 000, samtliga dessa hade understöd av det offentliga. Simalabim, arbetslösheten och nöden var borta, »världens bästa regering» (Ny Tid) har avskaffat denna.

Vilken skärande kontrast mellan utlandspropagandan och verkligheten här hemma, t. o. m. sådan den uppfattats av Ny Tid och »varje humant tänkande medborgare» som känner denna »brännande känsla av förnedring» som nöden och tillståndet bland de arbetslösa uppväcker. Detta vittnar icke om någon vilja till kamp mot A. K.-eländet, icke ens efter Brastadsaffären, som för övrigt enhälligt godkänts i A. K., vilket innebär att Ernst Fålk och Per Bergman — de båda socialdemokraterna i A. K. — icke röstat mot »A. K:s skandalösa uppträdande i denna fråga». Enligt vårt förmenande är hela A. K.-politiken skandalös. Tidigare när arbetslösheten var mycket omfattande kunde man icke hjälpa alla »till följd av bristande ekonomiska resurser». Nu när den är av betydligt mindre omfattning får ändock över 40 procent av de anmälda hjälpsökande arbetslösa vara utan hjälp, vilket naturligtvis innebär att de arbetslösa anse det vara meningslöst att anmäla sig, därför att de få ändock ingen hjälp. Denna metod att i statistiken hålla nere antalet arbetslösa som behöva hjälp är enkel och effektiv men mycket brutal. Resultatet framgår av följande jämförelse mellan antalet till A. K. rapporterade hjälpsökande arbetslösa och fackförbundens arbetslöhetssiffror. Uppgifterna gälla för 31 oktober 1935 och omfatta för fackförbunden endast 503 569 av förbundens medlemmar.

A. K:s rapporter: 47 045 arbetslösa, vilket utgör 0,8 % av invånareantalet.

Fackförbunden: 69 372 arbetslösa, vilket utgör 13,8 % av medlemsantalet.

Omfattningen av A. K:s hjälpverksamhet framgår av följande siffror för oktober månad:

Antal hjälpsökande	Hjälpta		Ohjälpta	
	antal	%	antal	%
47 045	28 136	59,8	18 909	40,2

Fördelningen på olika hjälpåtgärder beträffande de arbetslösa, som under månaden i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, framgår av följande tablå:

Reservarbete		Ungdomshjälp		Understöd	
statligt	13 941	reservarbete	177	statligt	807
statskomm. . . .	6 626	arbetsläger	351	kommunalt	3 769
kommunalt	2 833	kurser	253		
Summa 28 136.					

I siffran för de statliga reservarbetarna ingår också ett antal specialarbetare som ej hänvisats av vederbörande lokala arbetslöshetsorgan.

A. K:s uppgifter för november månad visa följande siffror:

Antal hjälpsökande	Hjälpta		Ohjälpta	
	antal	%	antal	%
54 167	32 041	59,2	22 126	40,8

Fördelningen på olika hjälpåtgärder, för november månad, beträffande de arbetslösa, som under månaden i en eller annan form erhållit hjälp av stat eller kommun, framgår av följande tablå:

Reservarbete		Ungdomshjälp		Understöd	
statligt	13 876	reservarbete	217	statligt	3 336
statskomm. . . .	6 845	arbetsläger	466	kommunalt	4 309
kommunalt	3 301	kurser	386		
Summa 32 041.					

Beträffande de statliga reservarbetarna gäller samma anmärkning som anförts för oktober månad.

Ungdomsarbetslöshetens omfattning belyses av följande siffror, som ju äro långt ifrån tillförlitliga, därför att denna arbetslöshet är inregistrerad i mycket ringa utsträckning till följd av avstängningen från understöd.

Antalet hjälpsökande arbetslösa i åldern 16—21 år voro:

September	3 812
Oktober	4 990
November	6 053

Som synes äro *över 40 % av de anmälda hjälpsökande arbetslösa lämnade utan hjälp*. Humaniteten i en sådan välfärdspolitik är ofattbar åtminstone för de »oinvigda». Hur den verkar ute i de fattiga kommunerna framgår av följande exempel från Bohuslän, som visar, att trots högkonjunktur och »välfärdspolitik» stora delar av de oförvållat arbetslösa icke ens kunna få den urusla hjälp som A. K.-arbetena och A. K:s understödsverksamhet ger. Exempelen äro icke hämtade från någon av de mest utsatta kommunerna, såsom Brastad, utan torde kunna betraktas som ett genomsnitt för de delar av denna landsända som härjats av arbetslöshetens elände.

Askums kommun, Sotenäset.

1935	Arbetslösa	Statligt reservarb.	Statskom. reservarb.	Kontant understöd	Ikke hjälpta arbetslösa	Därav fam.-förs.	Arb.-lösa enl. arbetsförmedlingens uppgifter
Jan.	346	143	23	100	70	14	401
Febr.	313	145	27	100	31	4	379
Mars	298	152	63	50	24	6	333
April	387	162	64	40	119	82	401
Maj	303	199	53	18	30	25	316
Juni	310	213	37	—	59	37	310
Juli	267	168	14	60	24	14	306
Aug.	248	162	11	50	24	22	249
Sept.	225	168	4	—	52	42	250
Okt.	242	154	4	25	58	45	—

Kungshamns kommun, Sotenäset.

1935	Arbetslösa anmälda	Statligt reservarb.	Statskomm. reservarb.	Ohjälpta	Därav fam.-förs.	Ungk.
Jan.	75	2	3	70	44	26
Febr.	71	2	5	64	38	26
Mars	54	2	12	40	20	30
April	45	2	15	28	14	14
Maj	79	2	7	70	33	37
Juni	46	21	3	22	18	4
Juli	40	14	—	26	20	6
Aug.	36	14	—	22	18	4
Sept.	11	9	—	2	1	1
Okt.	49	15	—	34	24	10
Nov.	52	28	—	24	16	8

Dessa tvenne exempel från kommuner med blandad stenhuggare- och fiskarebefolkning tala sitt tydliga språk. Därtill kommer att en stor del av de arbetslösa anse det vara utsiktslöst att anmäla sig för arbetslöshetskommittén, därför att de icke ha utsikter att erhålla något understöd. Hur stort antal dessa utgöra är svårt att angiva, men enligt beräkning torde de lågt räknat utgöra i dessa tvenne kommuner omkring 300 arbetslösa.

Arbetslöshetskommissionens verksamhet, eller rättare uttryckt *A. K.-systemet*, har år efter år blivit allt impopulärare bland arbetarna. Under senare år och i all synnerhet under det senaste året har en praktiskt taget enhällig arbetarklass i detta land ställt sig bakom kravet om en bättre och förnuftigare arbetslöshetspolitik. Ett stort antal arbetarmöten och konferenser har avhållits, där *A. K.-systemet* varit föremål för en sakligt stark kritik och enhälliga beslut om utdömande. Vad som särskilt klandrats är:

- 1) Den hänsynslöshet varmed *A. K.-byråkratien* far fram vid hänvisningar

till nödhjälpsarbete. Man har krävt hänsynstagande till nedsatt arbetsförmåga, sjukdom, ålder, familjeförhållanden etc.

2) Den brutala behandlingen vid nödhjälpsarbetena, godtycklighetssystemet vid arbetets ordnande, ackordsättning m. m.

3) De vid nödhjälpsarbetena sysselsatta ha krävt ett slut på det förhållandet, att de äro fullständigt rättslösa gent emot arbetsledningarna, och kräva rätt att förhandla om sina arbetsvillkor.

4) Den ökade omfattningen av A. K:s verksamhet i fråga om arbeten tagna från öppna marknaden.

5) Svältlönesystemet. Man finner det allmänt vara orättfärdigt att arbetare år efter år — det finnes tusentals arbetare som under de senaste 5 åren inte haft något annat arbete än nödhjälpsarbete — sysselsättas i ett hårt arbete för en lön, som på intet sätt motsvarar arbetsprestationen.

6) De hälsofarliga bostadsförhållandena vid A. K.-förläggningarna.

Denna hjälppolitik visar också tendens att framskapa arbetslöshet. Redan med de gamla bestämmelserna togos arbeten från den öppna marknaden och gjordes till nödhjälpsarbeten. De nya bestämmelserna, varom beslut fattades vid 1933 års riksdag, möjliggöra att vilket arbete som helst kan förvandlas till nödhjälpsarbete. Bestämmelsen om den 3-åriga karenstiden offrades på »välfärdens» altare. Detta har medfört att allt fler och fler omfattande arbeten utföras som nödhjälpsarbeten. Genom detta, att till den öppna marknaden hörande arbeten utföras som nödhjälpsarbeten, ökas arbetslösheten. Den ökas även indirekt på grund av den avsevärt minskade köpkraften hos de tusentals arbetare, som få arbeta för nödhjälpslöner. Dessa sakna möjlighet att köpa de nödvändighetsvaror, som de skulle kunna köpa, om de avlönades med de i öppna marknaden gängse lönerna.

Ur arbetarnas synpunkter är A. K.-systemet fördömligt. Detta gäller också ur allmänna ekonomiska synpunkter. I ett otal fall har det visat sig att arbeten utförda i A. K:s regi trots de lägre lönerna bliva dyrare än arbeten, som utföras i den öppna marknaden. För att styrka detta behöva vi endast hänvisa till den utredning som statsrevisorerna gjorde för några år sedan.

Så ter sig livet ute på A. K.-arbetsplatserna, bland de arbetslösa i de fattiga kommunerna och andra grupper som trots att de äro »hederliga medborgare» hålla på att sjunka mot samhällets botten. Här vore det på sin plats att söka åstadkomma »nationell samling» för att hjälpa dessa. I stället har det skapats »nationell samling» kring en »välfärdspolitik», som ytterligare utarmar landets folk.

De arbetslösa och deras familjer, t. o. m. dem som man nu »i samarbete med Röda korset» samlar in kläder och pengar åt, ha genom denna fått sina levnadskostnader oerhört fördyrade. Alla de miljoner som man till förmån för godsägare och storbönder pressat ut av de arbetslösa borde också efterlämna »en brännande känsla av förnedring» över att detta får fortsätta.

Som framgår av följande tabell är utplundringen av de fattiga mycket omfattande.

Varuslag	Kvant.	1913	Nov. 19 4	Nov. 1935	Nov. 1913 » 1935	Nov. 1934 » 1935
		öre	öre	öre	höjning eller sänkning i %	höjning eller sänkning i %
Mjöl	liter	14	21	22	+ 57,1	+ 4,8
Smör: bords (mejeri)	kg	236	276	260	+ 7,9	— 5,8
Ost, helfet	»	164	172	189	+ 15,2	+ 9,9
Ägg, sv. färska	tjog	159	271	264	+ 28,8	— 2,6
Gula ärter, svenska	kg	31	47	42	+ 35,5	— 10,6
Bruna bönor, holländska	»	48	58	67	+ 45,7	+ 15,5
Mjöl, vete, svensk förmalning	»	31	36	38	+ 22,6	+ 5,6
Mjöl, råg, samm. l. toppat	»	22	23	24	+ 14,3	+ 4,3
Mjöl, rågsikt, svenskt	»	27	31	33	+ 26,9	+ 6,5
Nötkött, färskt, stek	»	122	164	193	+ 58,2	+ 17,7
Nötkött, soppkött	»	100	130	156	+ 54,5	+ 20,0
Kalvkött, spädkalv	»	72	120	137	+ 87,7	+ 14,2
Kalvkött, stek, gödkalv	»	131	198	223	+ 68,9	+ 12,6
Färkött, färskt, stek	»	133	184	203	+ 59,8	+ 10,3
Köttfärs	»	—	155	190	—	+ 22,6
Fläsk, färskt sidfläsk	»	133	146	203	+ 50,4	+ 39,0
Fläsk, salt	»	140	150	206	+ 45,1	+ 37,3
Fisk, färsk sill	»	34	63	64	+ 82,9	+ 1,6
Fisk, färsk strömming	»	38	59	60	+ 39,5	+ 1,7
Salt sill, islands-	»	45	47	87	+ 93,3	+ 85,1
Kabeljo	»	56	62	73	+ 30,4	+ 17,7
Potatis, gammal	5 lit.	28	38	44	+ 69,2	+ 15,8
Vitkål	kg	—	20	23	—	+ 15,0

I fråga om den enligt regeringens propagandister »obefintliga ungdomsarbetslösheten» torde det vara nödvändigt att samhället vidtager dels förebyggande åtgärder, dels lämnar effektiv hjälp och stöd åt de unga arbetslösa. Den av riksdagen beslutade »frivilliga arbetstjänsten» och de åtgärder som A. K. vidtagit i anslutning till denna, nämligen att avstänga den arbetslösa ungdomen mellan 16—22 år från allt understöd, har medfört att frivilligheten blivit fullständigt illusorisk och att de unga med svältpiskans hjälp drivits ut till dessa arbetsläger. Förhållandena vid många av dessa äro allt annat än tillfredsställande. Trakasserier genom olämpligt befäl, som bl. a. fordrat att dessa 17—18-åringar skola handskas med dynamit, som inträffat vid ett arbetsläger i Göteborgs närhet, eller som vid flera andra tillfällen skett arbetsledarna uppträtt berusade på arbetsplatsen. Dessa missförhållanden ha lett till att de unga arbetslösa berövats sina flitpengar, exempelvis som vid arbetslägret Stora Varholmen, som framgår av följande skrivelse ställd till Göteborgs arbetslöshetskommitté:

»Samtliga undertecknade, som varit förlagda å ungdomslägret Stora Varholmen i 4 månader och blivit utestängda från flitpengar trots att i betyget var flit god och arbetskunighet utmärkt, vill härmed inlägga en skarp protest mot detta förfaringsätt. Undertecknade avstängda vill samtidigt

med nedanstående namn på personer, som varit förlagda å detta ungdomsläger intyga, att vi som blivit avstängda från flitpengar skött oss oklanderligt, varför vi på det bestämdaste protestera emot detta handlingssätt, samt anhålla att vi icke bliva tillbakasatta evad det gäller flitpengar.

Göteborg den 3 nov. 1935.

Intygas:

Villiam Andreasson, John Johansson, Gustav Johansson, Bertil Johnsson, Uno Fredriksson, Tage Jonsson, Anders Andersson, Alf. Linneroth, Sven Landén, Gustav Augustsson, Stig Olander, Gunnar Larsson, Ivar Andersson, Östen Andersson, Sven Aronsson, Knut Sjökvist, Gösta Gustavsson, Hilding Johansson, Allan Johansson, Kurt Lindegren, Erik Persson.

Samtliga undertecknade ha blivit avstängda från flitpenningar:

Villiam Andreasson, Bertil Johnsson, Uno Fredriksson, Gunnar Larsson, Knut Sjökvist, Erik Persson, Kurt Lindegren, Gösta Gustavsson.»

Liknande missförhållanden inrapporteras från olika håll, vilket visar att ungdomen knappast fostras till att älska arbetet i dessa läger utan snarare tvärt om. Detta sociala kvacksalveri har misslyckats över hela linjen.

Kampen mot arbetslösheten och dess verkningar — nöden och umbärandena — måste kräva mycket omfattande åtgärder från samhällets sida om man verkligen vill hjälpa offren och begränsa arbetslöshetens omfattning. Enligt vår uppfattning bör samhällets kamp föras efter följande linjer:

1) Obligatorisk arbetslöshetsersättning till varje behövande arbetslös, för att i första hand hjälpa de korttidsarbetslösa, vissa yrkeskategorier och arbetslösa på vissa platser, samt i andra hand alla dem som icke genom arbete kunna beredas försörjning.

2) Omfattande statliga och kommunala arbeten för att i första hand upptaga lågkonjunkturs- och annan längre arbetslöshet och i andra hand ge erforderlig hjälp åt övriga arbetslösa.

3) Dessa arbeten skola vara produktiva och utföras med avtalsenliga löner, för att skapa verkliga samhällsvärden, och utöka köpkraften bland de arbetslösa.

4) Arbetstidsförkortning och lagstadgad semester på minst 15 dagar för alla arbetaregrupper.

5) Statliga åtgärder som förhindra inskränkningar i användningen av mänsklig arbetskraft, främst där dessa inskränkningar äventyra arbetarnas liv och hälsa och innebära rovdrift med den mänskliga arbetskraften. Bland sådana åtgärder kan nämnas: bemanningslagstiftning, förbud mot enmansbemanning av lokomotiv, lagstiftning angående förbud mot sådan arbetshets — genom löpande band, skötandet av alltför många maskiner m. m. —

som andligt nedbryter de arbetande och medför den oerhörda utökning av nervsjukdomar som nu visar sig vid de genomrationaliserade företagen.

6) Ungdomsarbetslösheten bekämpas dessutom genom kurser, yrkesutbildning, pensionering av äldre arbetare, sänkning av pensionsåldern till 60 år för alla, utökning av pensionsbeloppen så att de gamla kunna leva på dessa, kamp mot dubbelanställningar och främst mot att statens, de statliga företagens och kommunernas pensionärer upptaga platserna och förhindra att ungdomen kommer i arbete.

7) A. K. och besvärsnämnden avskaffas och deras nödvändiga arbetsuppgifter i fråga om understödsverksamheten överförs till socialdepartementet. Samtliga arbeten överförs till statens olika verk.

Samtliga dessa åtgärder komma vi, med den motivering som anförts i denna motion, att genom särskilda motioner framföra till riksdagens prövning. Beträffande punkt 1 yrkade vi redan vid förra årets riksdag på en sådan utredning, och till 1934 års riksdag framförde vi en motion med ett lagförslag som vi ansågo borde kunna ligga till grund för en lagstiftning i denna fråga. Då vi emellertid äro medvetna om, att riksdagen ej i nuvarande situationen går in för ett lagförslag, som framlagts av enskilda motionärer, föreslå vi en utredning på grundval av följande punkter.

1) Ersättningsrätt vid arbetslöshet skall omfatta envar man och kvinna, som för sitt uppehälle är beroende av inkomst genom arbete.

2) Ersättning bör lämnas med hänsyn till dyrort och försörjningsplikt samt till belopp, som lämnar möjlighet till livsuppehälle för den arbetslöse och de mot vilka han har försörjningsplikt under hela den tid arbetslösheten varar.

3) Kostnaderna för arbetslöshetsersättningen böra läggas på produktionen, de ekonomiskt bärkraftiga och staten.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen anhålla om skyndsamt utredning och förslag till lag om arbetslöshetsersättning, som lämnar obligatorisk understödsrätt till varje behövande arbetslös.

Stockholm den 13 januari 1936.

Albin Ström.

Aug. Spångberg.

Nils Flyg.

Karl Kilbom.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

Torsten Henrikson.

Arvid Olsson.

